

Dosarul nr. 3r-96/22
2-19198960-01-3r-11042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. M. Gandrabur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

DECIZIE

25 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de Raisa Pavliucov, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Raisa Pavliucov împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative individuale defavorabile,

împotriva încheierii din 2 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 16 decembrie 2019, Raisa Pavliucov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative individuale defavorabile (vol. I, f.d.3-6).

Prin hotărârea din 26 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată (vol. II, f.d.1).

La 26 noiembrie 2021, Raisa Pavliucov, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei, a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 26 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii, fără a solicita repunerea în termen (vol. II, f.d.4-5).

Prin încheierea din 2 februarie 2022, s-a declarat inadmisibil apelul depus de Raisa Pavliucov, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei împotriva hotărârii din 26 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (vol. II, f.d. 11-12).

La 2 martie 2022, Raisa Pavliucov, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 2 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii și emiterea unei încheieri noi, prin care recurentul să fie repus în termenul de declarare a apelului, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului, recurenta a indicat că pe 26 octombrie 2021 a fost bolnavă, iar avocatul său a fost antrenat în alt proces de judecată la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, judecătorul Natalia Clevadî, de aceea nu au putut să se prezinte la pronunțarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Recurenta a susținut că atât ea, cât și reprezentantul său, nu au primit în această perioadă dispozitivul hotărârii instanței de fond. A indicat că în perioada 23-25 noiembrie 2021, reprezentantul său, avocatul Veaceslav Matei, a participat la ceremonia înmormântării unei rude apropiate, fiind în imposibilitatea efectuării actului procedural în termenul stabilit de legislație, însă la 26 noiembrie 2021 a expediat în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cererea de apel nemotivată.

Din aceste considerente, opinează asupra caracterului eronat al concluziei instanței privitoare la expirarea termenului pentru prezentarea apelului nemotivat la data de 26 noiembrie 2021.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Încheierea recurată a fost pronunțată la 2 februarie 2022, expediată recurentei, prin intermediul oficiului poștal și recepționată de aceasta la 3 martie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție (vol. II, 15).

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că cererea de recurs depusă pe 2 martie 2022 este în termen, or, încheierea recurată, ce constituie obiectul prezentului recurs, a fost notificată recurentului ulterior depunerii recursului, la data de 3 martie 2022.

La 11 aprilie 2022, Serviciului Fiscal de Stat a fost expediată pentru cunoștință copia recursului depus de Pavliucov Raisa, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei.

Până la examinarea cererii de recurs, Serviciul Fiscal nu și-a valorificat drepturile sale procedurale și nu a depus referință asupra recursului.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În speță, completul nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece în cererea de recurs, argumentele au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind materialele dosarului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, din următoarele motive.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că în speță, obiectul recursului vizează legalitatea încheierii din 2

februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Raisa Pavliucov, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei, împotriva hotărârii din 26 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din motiv că apelantul nu a depus apelul în termenul stabilit de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ.

Astfel, în conformitate cu art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Din conținutul normei de drept sus-citate rezultă că termenul de procedură instituit de legiuitor pentru demararea căii de atac în ordine de apel este prevăzut de o normă imperativă, iar respectarea termenului de depunere a apelului este o obligație a apelantului.

În acest sens, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ relevă că dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat public pe 26 octombrie 2021 (vol. II, f.d.1).

Concomitent, din materialele dosarului instanța de recurs reține că cererea de apel depusă de Raisa Pavliucov, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei, împotriva hotărârii primei instanțe a fost înregistrată în cancelaria Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani pe 26 noiembrie 2021 (vol. II, f.d.4-5).

Prin urmare, în cauza dată termenul de declarare a apelului a început a curge la 27 octombrie 2021, ziua imediat următoare datei emiterii dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 25 noiembrie 2021. Cu toate acestea, apelul a fost depus la 26 noiembrie 2021, fapt ce denotă depunerea apelului după expirarea termenului legal, nefiind confirmată temeinicia unei asemenea întârzieri prin careva probe.

Alegația recurentei că nu le-a fost notificat dispozitivul hotărârii, instanța de recurs o consideră neîntemeiată, deoarece articolul 232, alin. (1) din Codul administrativ stipulează expres că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Prin urmare, momentul notificării/comunicării hotărârii judecătorești nu influențează data de când începe să curgă termenul de 30 de zile de contestare a hotărârii judecătorești prin depunerea cererii de apel.

Din această ipoteză rezultă că participanții la proces, care nu au participat la pronunțarea hotărârii judecătorești, fiind interesați în soarta soluționării litigiului în care sunt implicați, trebuie să demonstreze un rol activ, manifestând comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Mai mult, importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Colegiul mai menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de

cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Conform art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că, în conformitate cu art. 237 alin. (1) din Codul administrativ, dispozițiile art. 65 alin. (1)-(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

La caz, Raisa Pavliucov, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei, nu a depus instanței de apel cerere de repunere în termen, cu anexarea probelor de omitere a termenului legal.

La acest capitol, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că deși Raisa Pavliucov, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei, în cererea de recurs a solicitat repunerea în termen a apelului, la această etapă solicitarea dată este una **depășită**, deoarece competență de a examina cererea de repunere în termen a apelului este instanța de apel, fapt ce rezultă expres din prevederile art. 237 alin. (2) din Codul administrativ.

Suplimentar, instanța de recurs va nota că este lipsit de temei argumentul reprezentantului recurente precum că în perioada de 23-25 noiembrie 2021 a participat la ceremonia înmormântării unei rude apropiate, or, în interiorul termenului cuprins între 27 octombrie 2021-25 noiembrie 2021, avocatul Veaceslav Matei, în calitate de reprezentant al lui Raisa Pavliucova, a dispus de suficient timp pentru a întocmi și a prezenta la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani apelul împotriva hotărârii primei instanțe.

Concomitent, instanța de recurs notează că incidente speței sunt și dispozițiile art. 47 alin. (1) din Codul administrativ, potrivit căruia acțiunile procedurale întreprinse de reprezentantul împuternicit se atribuie participantului reprezentat. În măsura în care participantul nu contrazice neîntârziat acțiunile întreprinse de reprezentantul împuternicit, acestea se consideră ca fiind întreprinse de participant. (2) În pofida desemnării unui reprezentant împuternicit, participantul este în drept să întreprindă el însuși acțiuni procedurale.

Conform mandatului avocațial seria MA nr. 1390380 din 6 decembrie 2019, Raisa Pavliucov a împuternicit avocatul Veaceslav Matei să-i reprezinte interesele în prezenta cauză de contencios administrativ, inclusiv cu drepturi speciale inter alia de a ataca hotărârea judecătorească (vol. I, f.d. 2).

În corespundere cu articolul 54 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, avocatul este obligat să aplice, în exercitarea profesiei sale, mijloacele și metodele prevăzute de lege pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale clientului.

Prin prisma articolului 57 din Statutul profesiei de avocat, (1) avocatul este obligat să studieze temeinic cauzele ce i-au fost încredințate, să se prezinte la fiecare termen stabilit și să manifeste conștiinciozitate și probitate pentru îndeplinirea mandatului încredințat. (3) Avocatul este obligat să acționeze cu promptitudine în reprezentarea clientului, potrivit cu natura cauzei. Strategiile și tacticile stabilite de avocat trebuie să conducă activitatea acestuia pe principiul folosirii profesiei în favoarea clientului.

Obligația de conștiinciozitate și probitate a avocatului Veaceslav Matei în exercitarea atribuțiilor avocațiale în raport cu recurentul Raisa Pavliucov presupunea corectitudinea, seriozitatea și onestitatea acțiunilor avocatului pentru îndeplinirea mandatului încredințat, astfel încât să apere drepturile și interesele legitime ale acestuia.

Faptul că, în speță, apelul nemotivat împotriva hotărârii din 26 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, a fost depus în numele Raisa Pavliucov de avocatul Veaceslav Matei, atestă că aceștia au stabilit scopul, modalitățile consilierii, precum și soluțiile tehnice pe care le va urma avocatul pentru a realiza asistența și reprezentarea clientului.

Astfel, prin prisma obligațiilor sale asumate față de client, avocatul Veaceslav Matei avea obligația de a se comporta diligent, respectând normele procedurale ce reglementează termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac și, prin prisma acestora, să depună în interiorul termenului legal apelul nemotivat împotriva hotărârii din 26 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să-și exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, ori termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consemnează că potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reprezentantul recurentului urma să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului clientului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Respectiv, depunând apelul la 26 noiembrie 2021, Raisa Pavliucov, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei, a omis termenul legal de contestare a hotărârii instanței de fond, deși trebuia să dea dovadă de diligență și un rol activ față de cauza în care este reclamant.

Astfel, se constată drept temeinică încheierea instanței de apel, deoarece Raisa Pavliucov, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei, nu a prezentat apelul în modul stabilit de art. 232, alin. (1) din Codul administrativ, fapt ce a atras consecințele dispozițiilor art. 236, alin. (2), lit. d) din Codul administrativ.

Instanța de recurs mai menționează că aceeași regulă de contestare a hotărârii instanței de fond este prevăzută și în Codul de procedură civilă, dar în termenul stabilit de lege pentru prezentarea apelului apelantul nu a luat măsurile necesare,

după cum sugerează jurisprudența CEDO, de a proteja drepturile sale de acces la instanță.

Conform jurisprudenței CEDO participanții procesului de judecată, inițiind proceduri în justiție, urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

În aceste circumstanțe, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție subliniază că neprezentând apelul în termenul stabilit de lege, Raisa Pavliucov, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei, a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale, prin urmare instanța nu poate accepta o asemenea omisiune, or, ea contravine legislației naționale și internaționale.

Dat fiind faptul că Raisa Pavliucov, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei, nu a depus apelul în termen, instanța de recurs apreciază că soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de Raisa Pavliucov, reprezentată de avocatul Veaceslav Matei,

Se menține încheierea din 2 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă Raisa Pavliucov împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative individuale defavorabile.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecători

Nina Vascan

Nicolae Craiu